Instanţa de fond: Judecătoria Chişinău, sediul Rîşcani (jud. V. Ciumac)
Dosarul nr. 3a-756/23 (2-22079617-02-3a-20062023)

D E C I Z I E

29 octombrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Bagrin Lucia și Caşcaval Andrei
Grefier Papuc Daniela

examinând în ședință publică, apelul declarat de SRL „Lia-Nicolet" împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 decembrie 2022, adoptată în cauza de contencios administrativ, la acțiunea înaintată de SRL „Lia-Nicolet" către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, cu privire la contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T:

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 6 iunie 2022 SRL "Lia-Nicolet" s-a adresat în instanță cu cererea de chemare în judecată către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, cu privire la contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, agentul constatator - Andrei Profire, șef post vamal „PVI Chişinău (Cricova)" a Biroului Vamal Centru a Serviciului Vamal al RM, persoanei juridice SRL „Lia-Nicolet" i-a fost aplicată sancţiunea contravenţională sub formă de amendă în valoare de 50% din valoarea obiectului contravenţiei 0,76 lei, ceea ce constituie suma de 0,38 lei.

Potrivit conţinutului procesului-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, SRL „Lia-Nicolet" este învinuită precum că, la 6 aprilie 2020, de către specialistul în domeniul vămuirii Dolinţa Serghei, angajat al SRL „Vamgrup Broker" a fost depusă declarația vamală cu nr. 2080117486 prin care SRL „Lia-Nicolet", c/f 10036000094704 importă „ţesuturi din bumbac".

În cadrul controlului documentar şi fizic s-a constatat că la art. 3 declarat poziţia tarifară 39264000 cu taxa vamală 6,5%, codul mărfii corect 94052099 lămpi de masă cu taxa vamală 10% care ulterior au fost adăugate la (art. 24.4 buc, lămpi de masă). Din acestea considerente au apărut plăţi suplimentare în mărime de 0,76 lei. Prin urmare

reprezentantul companiei SRL „Lia-Nicolet” a comis o contravenţie prevăzută de art. 231 alin. (3) Cod vamal.

Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022 şi decizia asupra cazului de contravenţie vamală, SRL „Lia-Nicolet”, la 15 aprilie 2022, a depus la Serviciul Vamal, cererea prealabilă înregistrată cu nr.10850, solicitând anularea acestora.

Prin Decizia/răspunsul nr. 28/12-6726 din 6 mai 2022, Serviciul Vamal a respins cererea prealabilă ca neîntemeiată.

Consideră decizia asupra cererii prealabile, procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, precum şi decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, ca ilegale, nefondate şi pasibile de a fi anulate ca neîntemeiate, reieșind din cele ce succed.

Legea contravenţională prevede redactarea procesului - verbal cu privire la contravenţie într-o anumită formă „*ad validitatem*”, cu respectarea tuturor prescripţiilor legale de fond şi de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, în acest context, respectarea exigenţelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravenţional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenţie prin prisma art. 445 al Codului contravenţional.

Reclamantul consideră că, procesul- verbal cu privire la contravenţie conţine următoarele încălcări ale art. 443 Cod Contravenţional, care afectează în mod esenţial fondul cauzei şi anume, în fapta contravenţională nu este indicat circumstanţele comiterii faptei contravenţionale săvârşite, locul şi timpul săvârşirii ei, alte circumstanţe ale cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, nu sunt evaluate eventualele pagube cauzate de contravenţie şi cine este victima, nu este indicată încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei, ora întocmirii acestuia, urmarea a cărui fapt nu se poate de concluzionat asupra gradului de pericol social, adică fapta contravenţională este descrisă defectuos, ceea ce contravine prevederilor art. 443 alin. (1) lit. a), d) şi e) Cod contravenţional.

La fel, faptul absenţei persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional a fost certificat prin semnătura unei persoane, fără a se indica numărul de telefon al acesteia, ce pune la îndoială prezenta acestuia la locul întocmirii actului procedural menţionat supra, ce contravine alin. (6) art. 443 Cod contravenţional.

La fel, necătând la faptul că conform procesului-verbal cu privire la contravenţie, SRL „Lia-Nicolet” este învinuită de comiterea contravenţei prevăzute de art. 231 alin. (3) Cod vamal, în rubrica „încadrarea juridică, norma materială contravenţională şi indiciiile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei” este deja indicată o altă calificare şi anume „art. 231 alin. (6) Cod vamal”, adică nu este clar care contravenţie se impută contravenientului.

Şi în decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, după descrierea faptei, acţiunile persoanei juridice sunt calificate conform prevederilor art. 231 alin. (3) Cod vamal, atunci cînd în rubrica „norma contravenţională care

încadrează fapta persoanei în privinţa căreia a fost pornit procesul contravenţional este indicat: „art. 232 alin. (1) lit. B^1 Cod vamal”, adică nu este clar care contravenţie se impută contravenientului.

Potrivit jurisprudenţei CEDO (cauza Ziliberberg contra Moldovei) şi Anghel contra României, hotărâre din 04.10.2007, §52 acuzarea adusă unei persoane privind comiterea unei contravenţii echivalează cu acuzarea acesteia de comiterea unei infracţiuni, din care motiv fapta imputată contravenientului şi calificarea acesteia, adică învinuirea propriu-zisă, trebuie să fie clară şi concretă.

Menționează reclamantul și faptul că, acuzarea înaintată contravenientului este incertă, neclară şi incompletă, în care lipsesc detaliile faptei, timpul, locul, adică nu este formulată cu claritate, fapt ce duce la nulitatea acesteia. Conform prevederilor legale, agentului constatator îi revine obligaţia de a descrie fapta contravenţională săvârşită pe deplin, iar neindicarea locului şi timpul săvârşirii ei, mijloacelor şi modului de săvârşire a contravenţei, circumstanţelor cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, caracterului vinei, motivelor şi semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei, neevaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie, nedescrierea acţiunilor ilicite ale contravenineţului, au adus la aceia că presupusul făptaş nu cunoaşte care sunt acţiunile lui ilicite comise, adică în ce este învinuit, fapt ce nu i-a permis să formuleze o apărăre de fapt şi de drept cu privire la o faptă asupra căreia planează suspiciunea în ceea ce priveşte nerespectarea exigenţelor legale, (de a construi o apărare efectivă).

Prin urmare, procesul-verbal cu privire la contravenţie din 4 aprilie 2022 al agentului constatator este întocmit într-un mod deficitar care nu poate fi luat în consideraţie conform rigorilor legale de la art. 443 alin. (1) Cod contravenţional, or, din conţinutul descrierii faptei contravenţionale nu reiese în mod explicit şi clar obiectul contravenţiei, latura obiectivă şi subiectivă a componenţei de contravenţie, nefiind indicat în mod concret fapta contravenţională cât şi circumstanţele cauzei. Din conţinutul prevederilor legale se desprinde, că agentul constatator urmează să realizeze o descriere în concret a contravenţiei, cu specificarea acţiunii/inacţiunii autorului şi a tuturor circumstanţelor de natura a reda faptei un caracter contravenţional, ceia ce în cazul dat lipeşte, fapt ce duce la nulitatea acestuia.

Mai menționează şi faptul că procesul-verbal cu privire la contravenţie a fost întocmit în lipsa reprezentantului contravenientului, copia căruia împreună cu decizia de sancţionare a contravenientului i-a fost expediată la domiciliul, fără a-i oferi posibilitatea de a depune explicaţii asupra învinuirii aduse, de a prezenta probe, prin ce i s-a încălcat dreptul de acces liber la justiţie şi dreptul la un proces echitabil, care printre altele garanteză şi dreptul la apărare.

În favoarea lipsei faptului contravenţiei în acţiunile SRL „Lia-Nicolet” invocă următoarele agumente, organul vamal nu a întocmit şi prezentat nici un act sau alte înscrisuri/probe care să constate că acţiunea imputată a fost comisă cu intenţie, cu scopul exonerării ilegale de drepturile de import sau reducerea acestor drepturi, or suma imputată în mărime de 0,76 lei (adică 76 bani) la situaţia de azi este o sumă foarte mizeră.

Reieşind din cele enunțate, se constată faptul că, agentul constatator, prin întocmirea ilegală şi neîntemeiată a procesului-verbal cu privire la contravenţie, emiterea deciziei de sancţionare material şi prin emiterea deciziei de respingere a cererii prealabile a persoanei juridice a încălcat flagrant principiile fundamentale ale procesului administrativ: legalităţii, cercetării din oficiu, egalităţii de tratament, bunei-credinţe, proporţionalităţii, motivării, comunicării, accesul liber la justiţie, contradictorialităţii (mai ales în administrarea probelor), „motivarea deciziilor", „dreptul de a fi asistat de un apărător".

Partea reclamantă a solicitat anularea deciziei Serviciului vamal nr. 28/11-6726 din 6 mai 2022, asupra cererii prealabile a reclamantului SRL „Lia-Nicolet" nr.10857 din 15 aprilie 2022, notificată la 28 mai 2022, ca fiind neîntemeiată, anularea sau constatarea nulităţii procesului-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022 întocmit de agentul constatator- Vieru Vasile, inspector principal a SPC a Biroului Vamal Centru şi a deciziei asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, întocmită de agentul constatator - Andrei Profire, șef post vamal „PVI Chişinău (Cricova)", de a o recunoaşte vinovată pe SRL „Lia-Nicolet", cod fiscal 1003600094704, de săvârşirea contravenţiei prevăzute de art. 231 alin. (3) Cod vamal şi de a-i aplica sancţiunea potrivit art. 232 alin. (1) lit. b^1 Cod vamal, sub formă de amendă în valoare de 50% din valoarea obiectului contravenţiei 0,76 lei, ceea ce constituie suma de 0,38 lei, ca neîntemeiate şi care conţin un viciu deosebit de grav, încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 decembrie 2022, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată în contenciosul depusă de SRL „Lia-Nicolet" împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 30 decembrie 2022 SRL „Lia-Nicolet" a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 decembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

La 5 iulie 2023, SRL „Lia-Nicolet" a prezentat instanței de apel motivarea apelului (f. d. 99-109).

În motivarea cererii de apel, apelanta a susținut, în esență, că hotărârea instanței de fond era integral neîntemeiată și ilegală, întrucât aceasta nu a constatat și nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele relevante pentru justa soluționare a cauzei. A arătat că instanța a reținut ca fiind dovedite anumite circumstanțe care, în realitate, nu au fost confirmate prin probe veridice și suficiente, iar concluziile expuse în hotărâre erau în contradicție vădită cu situația de fapt rezultată din materialele dosarului.

Totodată, SRL „Lia-Nicolet" a invocat că instanța de fond a dat o apreciere arbitrară probelor administrate, ignorând o parte semnificativă a acestora și neexpunând motivele

pentru care a înlăturat argumentele și înscrisurile prezentate de reclamantă. În acest context, s-a susținut că hotărârea nu era suficient motivată, fiind încălcate cerințele privind aprecierea probelor și motivarea actului judecătoresc.

Apelanta a mai arătat că, instanța de fond a aplicat eronat normele de drept material incidente și, în unele cazuri, nu a aplicat deloc normele legale relevante speței. În special, aceasta a invocat prevederile legislației contravenționale și vamale referitoare la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, susținând că agentul constatator a încălcat în mod flagrant cerințele legale privind conținutul acestuia.

În acest sens, apelantul SRL „Lia-Nicolet" a susținut că procesul-verbal cu privire la contravenție este lovit de nulitate absolută, deoarece nu conținea mențiuni esențiale prevăzute de lege. Astfel, fapta contravențională era descrisă neclar și incomplet, fără indicarea circumstanțelor concrete ale cauzei și fără precizarea acțiunilor ilegale imputate. Deasemenea, exista o contradicție între descrierea faptei și încadrarea juridică, ceea ce a generat o confuzie cu privire la natura acuzației și a afectat grav dreptul la apărare al apelantei.

Apelanta a subliniat și faptul că procesul-verbal a fost întocmit în lipsa sa, fără respectarea procedurii de citare și fără a i se oferi posibilitatea de a participa la examinarea cazului, de a formula obiecții și de a prezenta probe. În aceste condiții, s-a susținut că au fost încălcate drepturile procesuale fundamentale ale persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional.

Deasemenea, apelanta a precizat că nici în cadrul emiterii deciziei asupra cazului de contravenție vamală nu au fost respectate cerințele legale, întrucât aceasta conținea aceleași vicii de neclaritate și incoerență privind descrierea faptei și încadrarea juridică. Prin urmare, și această decizie era afectată de vicii grave de legalitate.

Un alt argument esențial invocat a fost încălcarea dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil. Apelanta a susținut că nu a fost citată și audiată în mod corespunzător, nu i s-a oferit posibilitatea de a-și expune poziția, de a prezenta probe și de a combate acuzațiile, fiind astfel lipsită de garanțiile fundamentale ale unui proces echitabil.

Pe fondul cauzei, apelanta a relatat că organul vamal nu a probat vinovăția sa, deși această obligație îi revenea potrivit legii. Nu au fost demonstrate elementele esențiale ale răspunderii materiale, respectiv existența unei fapte ilicite imputabile, a unui prejudiciu real, a legăturii cauzale și a vinovăției.

În mod particular, apelanta a evidențiat că suma pretins neachitată era de doar 0,76 lei, ceea ce, în opinia sa, nu putea constitui o exonerare reală, fie ea și parțială, de la plata drepturilor de import. Prin urmare, nu era întrunită una dintre condițiile esențiale pentru angajarea răspunderii materiale.

În continuare, apelanta a susținut că declarația vamală nu a fost întocmită și depusă de către aceasta, ci de către brokerul vamal, prin angajatul său. Astfel, declarantul efectiv era o altă persoană juridică, iar aceasta își asumase, prin semnarea declarației, responsabilitatea pentru corectitudinea datelor înscrise.

În aceste condiții, apelanta a considerat că în mod eronat a fost atrasă la răspundere, deși eventualele erori în declararea mărfurilor erau imputabile brokerului vamal sau

angajatului acestuia. S-a subliniat că legislația vamală reglementează expres răspunderea brokerului vamal pentru acțiunile sale și pentru corectitudinea declarațiilor întocmite.

Apelanta a mai invocat că nici organul vamal și nici instanța de fond nu au analizat și nu au apreciat corect aceste aspecte esențiale, omițând să stabilească persoana care, în mod real, ar fi trebuit să răspundă pentru fapta imputată.

Totodată, s-a susținut că decizia organului vamal emisă asupra cererii prealabile este neîntemeiată și nemotivată, fiind adoptată formal, fără o examinare efectivă a argumentelor invocate și fără o analiză completă a circumstanțelor de fapt și de drept. În acest sens, apelanta a invocat încălcarea principiilor fundamentale ale procesului administrativ, inclusiv principiul legalității, al cercetării din oficiu, al proporționalității și al motivării actelor administrative.

Suplimentar, apelanta a remarcat că instanța de fond nu a examinat în mod efectiv toate problemele esențiale ale cauzei, limitându-se la preluarea argumentelor pârâtului, fără a analiza critic poziția reclamantei. Astfel, nu a fost respectat principiul contradictorialității și al egalității armelor, iar explicațiile și probele prezentate de apelantă au fost ignorate în totalitate.

În concluzie, apelanta a susținut că hotărârea instanței de fond, precum și actele administrative contestate sînt nelegale și netemeinice, fiind adoptate cu încălcarea gravă a normelor de drept material și procedural. Aceasta a solicitat anularea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare materială, precum și constatarea lipsei vinovăției sale, arătând că răspunderea aparținea, în realitate, brokerului vamal care a întocmit și depus declarația vamală.

Poziția intimatului pe marginea apelului

La 4 septembrie 2023, partea intimată Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus referință asupra cererii de apel, solicitând respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare repetată a dosarului, la 7 iunie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Sîrbu Victoria.

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului.

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost pronunțat public la 23 decembrie 2022, iar cererea de apel a fost depusă la

30 decembrie 2022 (f. d. 84-85). Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 25 iunie 2023 (f. d. 95), iar motivarea apelului a fost depusă la 5 iulie 2023, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit.

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de către avocatul Pruteanu Ion, acționând în interesele apelantei SRL „Lia-Nicolet”, în baza mandatului seria/nr. MA 1535854 din 3 iunie 2022, anexat la lucrările cauzei (f. d. 5).

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantei SRL „Lia-Nicolet”, avocatul Pruteanu Ion a pledat pentru admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Reprezentantul intimatului Serviciul Vamal al Republicii Moldova, în ședința de judecată a instanței de apel, nu s-a prezentat, procedura de citare a fost efectuată corespunzător. Astfel, Colegiul judiciar consideră posibilă examinarea cauzei în ordine de apel, în lipsa intimatului.

Aprecierea instanţei de apel:

Audiind explicațiile reprezentantului apelantei, analizând normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de apel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul este admisibil pentru examinare, dar neîntemeiat, motiv pentru care se impune respingerea cererii de apel, din următoarele considerente.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:

În conformitate cu art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În acord cu dispozițiile art. 39 din Codul administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 189 din Codul administrativ, (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

În temeiul art. 10 din Codul administrativ, (1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

În conformitate cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, (1) până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Potrivit art. 209 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

Astfel, acțiunea înaintată de către SRL „Lia-Nicolet” reprezintă o acțiune în contestare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. a) Codul administrativ. Or, elementul central al obiectului acțiunii în contestare constă în anularea actului administrativ individual.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de SRL „Lia-Nicolet”, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Cu referire la fondul acțiunii:

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate

de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Colegiul judiciar menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat și legislația în vigoare, asigurându-se că toate aspectele relevante au fost analizate cu rigurozitate.

Din lucrările cauzei rezultă că, potrivit conţinutului procesului-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, SRL ”Lia-Nicolet” este învinuită pentru faptul că, la 6 aprilie 2020, de către specialistul în domeniul vămuirii Dolinţa Serghei, angajat al SRL „Vamgrup Broker” a fost depusă declarația vamală în detaliu (DVD) cu nr. 2080117486 prin care SRL „Lia-Nicolet”, c/f 10036000094704 importă „țesuturi din bumbac”. În cadrul controlului documentar şi fizic s-a constatat că la art. 3 declarat poziţia tarifară 39264000 cu taxa vamală 6,5%, codul mărfii corect 94052099 lămpi de masă cu taxa vamală 10% care ulterior au fost adăugate la (art. 24.4 buc, lămpi de masă). Din acestea considerente au apărut plăţi suplimentare în mărime de 0,76 lei. Prin urmare, reprezentantul companiei SRL „Lia-Nicolet” a comis o contravenţie prevăzută de art. 231 alin. (3) Cod Vamal. (f. d.16)

Prin decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, agentul constatator - Andrei Profire, Şef post vamal „PVI Chişinău (Cricova)” a Biroului Vamal Centru a Serviciului Vamal al RM, persoanei juridice SRL „Lia-Nicolet” i-a fost aplicată sancţiunea contravenţională sub formă de amendă în valoare de 50% din valoarea obiectului contravenţiei 0,76 lei, ceea ce constituie suma de 0,38 lei. (f. d.17)

Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022 şi decizia asupra cazului de contravenţie vamală, SRL „Lia-Nicolet”, la 15 aprilie 2022, a depus la Serviciul Vamal o cerere prealabilă înregistrată cu nr.10850, solicitând anularea acestora. (f. d. 19-22)

În temeiul deciziei/răspunsului nr. 28/12-6726 din 6 mai 2022, Serviciul Vamal al RM a respins cererea prealabilă ca neîntemeiată. (f. d. 23)

La 6 iunie 2022, SRL „Lia-Nicolet” s-a adresat în instanță cu cererea de chemare în judecată către Serviciul Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată

Fiind învestită cu competența de soluționare a prezentului litigiu ca instanță de fond, Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) prin hotărârea din 23 decembrie 2022, a conchis asupra netemeiniciei acțiunii înaintate de SRL „Lia-Nicolet”

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru apreciază hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 decembrie 2022, ca fiind legală și întemeiată, iar alegațiile apelantei ca neîntemeiate din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Instanţa de apel, examinând cauza prin prisma motivelor invocate şi a probelor administrate, consideră necesar să reitereze, în primul rând, cadrul normativ aplicabil litigiului dedus judecăţii.

Astfel, contrar susţinerilor apelantului/reclamant, raportul juridic litigios este guvernat de prevederile art. 415 alin. (1) din Codul vamal (în vigoare la acel moment), care reglementează procedura de contestare a actelor emise în materie de contravenţii vamale cu răspundere materială, distinctă de procedura aplicabilă contravenţiilor reglementate de Codul contravenţional. Or, în conformitate cu art. 233 Cod vamal, răspunderea persoanelor juridice pentru contravenţii vamale se realizează potrivit normelor speciale ale Codului vamal, iar numai în partea nereglementată se aplică subsidiar prevederile Codului contravenţional.

Prin urmare, instanţa de apel constată că argumentele SRL „Lia-Nicolet", întemeiate pe pretinse vicii ale procesului-verbal prin prisma art. 443 Cod contravenţional sunt lipsite de relevanţă juridică, întrucât vizează un alt regim sancţionator şi o altă natură a răspunderii juridice.

În ceea ce priveşte situaţia de fapt, Colegiul judiciar reţine că, în mod corect prima instanţă a stabilit că, potrivit procesului-verbal nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, SRL „Lia-Nicolet" a fost sancţionată pentru depunerea unei declaraţii vamale ce conţinea date eronate privind codul tarifar al mărfurilor importate.

Astfel, rezultă din actele cauzei că, la 6 aprilie 2021, prin declaraţia vamală nr. 2080117486, a fost indicată poziţia tarifară 39264000 cu o taxă vamală de 6,5%, deşi, în urma controlului documentar şi fizic, organul vamal a stabilit că mărfurile urmau a fi clasificate la codul 94052099, aferent unei taxe vamale de 10%.

Dealtfel și actul de inspecție întocmit din 06.04.2021 este atașat la dosar, care confirmă clasificarea tarifară greșită.

Această neconcordanţă a determinat diminuarea obligaţiilor vamale, fiind generate plăţi suplimentare în cuantum de 0,76 lei, fapt ce întruneşte elementele constitutive ale contravenţiei prevăzute de art. 231 pct. 6 Cod vamal (în vigoare la data întocmirii declarației), respectiv, declararea eronată a datelor privind codul mărfurilor, care conduce la exonerarea parţială de drepturi de import.

Instanţa de apel subliniază că, potrivit art. 10 şi art. 11 din Codul administrativ, procesul-verbal şi decizia asupra cazului de contravenţie vamală constituie acte administrative individuale defavorabile, întrucât impun destinatarului o sancţiune pecuniară.

În consecinţă, legalitatea acestora urmează a fi examinată prin prisma criteriilor prevăzute de art. 225 alin. (2) Cod administrativ, respectiv dacă autoritatea: a exercitat dreptul discreţionar, a luat în considerare toate circumstanţele relevante, a respectat limitele legale şi scopul legii.

Raportând aceste exigenţe la speţă, Colegiul judiciar constată că autoritatea vamală a stabilit corect situaţia de fapt în baza controlului documentar şi fizic; a aplicat corect normele de drept material incidente (art. 231 şi art. 232 Cod vamal, în vigoare la acel moment); a individualizat sancţiunea în limitele prevăzute de lege, aplicând o amendă de 50% din valoarea obiectului contravenţiei, respectiv 0,38 lei; iar în consecință a motivat suficient actele administrative emise.

În ceea ce priveşte clasificarea tarifară, Colegiul judiciar reţine că aceasta se realizează în conformitate cu Legea nr. 172/2014 privind Nomenclatura combinată a mărfurilor, iar regula generală nr. 1 impune determinarea codului tarifar în funcţie de descrierea poziţiilor şi notele explicative.

Colegiul specializat consideră că în mod corect, organul vamal a stabilit că bunurile în litigiu se încadrează la poziţia 9405, respectiv lămpi de masă, şi nu la poziţia declarată iniţial.

Referitor la susţinerile privind lipsa intenţiei sau existenţa unor erori neimputabile, Colegiul judiciar reţine că, în cazul contravenţiilor vamale cu răspundere materială, elementul subiectiv nu are aceeaşi relevanţă ca în materie contravenţională clasică, fiind suficientă constatarea obiectivă a declarării eronate ce produce consecinţe patrimoniale asupra bugetului public.

Distinct de cele menținate mai sus, Colegiul specializat va accentua faptul că, SRL ”Lia Nicolet” a fost documentată ca persoană juridică pentru comiterea unei contravenții vamale care prevede răspunderea materială conform Codului vamal, motiv din care prevederile Codului contravențional nu sînt aplicabile cazului.

Totodată, instanţa respinge criticile privind pretinse vicii de formă ale procesului-verbal, inclusiv cele referitoare la citarea reprezentantului sau la indicarea eronată a alineatului, reţinând că asemenea neconcordanţe nu întrunesc condiţia unui viciu esenţial în sensul dreptului administrativ, nefiind de natură să afecteze validitatea actului, fondul cauzei sau dreptul la apărare al apelantului.

În acelaşi sens, Colegiul judiciar apreciază că nu a fost încălcat dreptul discreţionar autorităţii publice, în sensul art. 16 şi art. 225 Cod administrativ, întrucât aceasta a acţionat în limitele competenţei sale legale, a urmărit scopul legii – protejarea intereselor bugetare şi asigurarea disciplinei vamale – şi nu a manifestat arbitrar.

Nu în ultimul rând, Colegiul judiciar subliniază rolul Serviciului Vamal ca autoritate publică investită cu atribuţii de asigurare a securităţii economice şi de control al legalităţii operaţiunilor de import, ceea ce justifică intervenţia sa în situaţii de declarare eronată a mărfurilor.

În consecinţă, Completul specializat reţine că actele administrative contestate - procesul-verbal şi decizia asupra cazului de contravenţie vamală nr. 2171/22 din 4 aprilie 2022, precum şi răspunsul la cererea prealabilă – au fost emise cu respectarea competenţei, procedurii şi dispoziţiilor legale incidente.

Prin urmare, instanța de apel constată că autoritatea administrativă a acționat în limitele competenței sale legale, iar deciziile emise au fost adoptate cu respectarea principiilor procedurii administrative prevăzute de Codul administrativ, inclusiv

principiul proporționalității, al motivării actului administrativ și al exercitării dreptului discreționar.

În consecință, Colegiul judiciar apreciază că actele administrative contestate au fost emise în mod legal și întemeiat, în baza unei evaluări complete a circumstanțelor de fapt și a cadrului normativ incident, iar argumentele invocate de reclamantă reprezintă în esență o interpretare subiectivă și eronată a raporturilor juridice existente între părți.

Prin urmare, Colegiul judiciar conchide că activitatea desfășurată de autoritatea publică pârâtă este conformă cu prevederile legale aplicabile, iar motivele invocate în acțiunea în contencios administrativ nu sunt de natură să justifice anularea actelor administrative contestate.

În continuare, Colegiul judiciar consideră că argumentele apelantei urmează a fi respinse ca neîntemeiate și formale inclusiv prin raportare la prevederile Codului administrativ, acestea nefiind de natură să demonstreze existența unor încălcări esențiale de legalitate care să atragă anularea actelor contestate.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului legalității, Colegiul judiciar reține că, potrivit Codului administrativ, autoritățile publice sunt obligate să acționeze în conformitate cu legea, în limitele competenței lor. Or, în speță, organul vamal a acționat în cadrul atribuțiilor conferite de lege, iar apelanta nu a demonstrat depășirea competenței sau aplicarea unor norme inexistente ori inaplicabile.

Referitor la invocarea principiului cercetării din oficiu, Colegiul judiciar constată că autoritatea administrativă a examinat circumstanțele relevante ale cauzei și a adoptat soluția în baza actelor și informațiilor disponibile. Codul administrativ nu impune o obligație absolută de a investiga nelimitat, iar apelanta nu a indicat ce anume circumstanțe esențiale ar fi fost omise și în ce mod acestea ar fi influențat soluția.

În ceea ce privește principiul proporționalității, se reține că măsura aplicată este prevăzută de lege și corespunde scopului urmărit, respectiv asigurarea respectării reglementărilor vamale. Valoarea redusă a sumei constatate nu înlătură caracterul ilicit al faptei și nu face măsura disproporționată, în condițiile în care legea nu condiționează răspunderea de un anumit prag valoric.

Criticile privind nemotivarea actelor administrative sunt, deasemenea, nefondate. Potrivit Codului administrativ, actul administrativ trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii sale. Din examinarea actelor contestate rezultă că acestea includ elementele esențiale privind descrierea situației de fapt, temeiul juridic și raționamentul autorității, fiind suficiente pentru a permite controlul de legalitate și exercitarea dreptului la apărare.

Referitor la pretinsa încălcare a dreptului la audiere, Colegiul judiciar reține că, potrivit Codului administrativ, acest drept trebuie asigurat în măsura în care este posibil și relevant pentru soluționarea cauzei. În speță, apelanta nu a demonstrat că ar fi fost lipsită în mod efectiv de posibilitatea de a-și prezenta poziția sau că această eventuală omisiune ar fi influențat rezultatul procedurii.

În ceea ce privește susținerea privind nulitatea procesului-verbal și a deciziei administrative, instanța reține că, potrivit Codului administrativ, nulitatea intervine doar în cazul unor încălcări esențiale care afectează fondul actului. Or, deficiențele invocate de

apelantă nu au un asemenea caracter, nefiind de natură să creeze o incertitudine reală asupra conținutului actului sau asupra voinței autorității emitente.

Cu referire la principiul bunei administrări și al motivării, instanța constată că autoritatea a examinat cererea prealabilă și a oferit un răspuns care reflectă analiza aspectelor relevante. Faptul că apelanta nu este de acord cu concluziile nu echivalează cu lipsa unei examinări efective.

Deasemenea, invocarea principiului contradictorialității și al egalității armelor este neîntemeiată, în condițiile în care procedura administrativă nu presupune aceleași exigențe ca procesul judiciar, iar în fața instanței apelanta a beneficiat pe deplin de toate garanțiile procesuale prevăzute de lege.

În fine, în ceea ce privește identificarea subiectului răspunderii, instanța reține că, potrivit normelor dreptului vamal coroborate cu prevederile Codului administrativ, responsabilitatea pentru corectitudinea datelor declarate revine titularului operațiunii, chiar dacă acesta a acționat prin intermediul unui reprezentant. Eventualele raporturi interne cu brokerul vamal nu pot fi opuse autorității publice pentru a înlătura răspunderea.

Prin urmare, prin prisma principiilor și normelor consacrate de Codul administrativ, nu se constată existența unor vicii de legalitate care să justifice admiterea apelului, argumentele invocate având un caracter formal și nefiind apte să infirme temeinicia actelor contestate și a hotărârii instanței de fond.

Colegiul judiciar notează că, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelanta nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă şi sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea dată este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale participanţilor la proces.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de SRL „Lia-Nicolet” şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de SRL „Lia-Nicolet”, se respinge.
Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 decembrie 2022.
Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei